

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОСНОВИ ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ

Методичні рекомендації
до проведення семінарських і практичних занять, організації самостійної
роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

УДК 378. 14 (371.39)

О-75

Рецензенти:

А. В. Губа – д. пед. н., проф., перший проректор Харківської державної академії фізичної культури;

В. В. Курільченко – канд. пед. н., в. о. директора Центру доуніверситетської освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 12 від 24 жовтня 2024 року)*

О-75 **Основи** освітньої інноватики : методичні рекомендації до проведення семінарських і практичних занять, організації самостійної роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» / Н. О. Ткачова, А. С. Ткачов, В. В. Байдала, Я. О. Чирва. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – 31 с.

Методичні рекомендації до навчального модуля «Основи освітньої інноватики» як складника інтегрованого навчального курсу «Основи освітньої інноватики. Медіа-освіта. Цифровізація освітньо-наукового простору» містять навчальні й дидактичні матеріали для проведення семінарських і практичних занять, організації самостійної роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

УДК 378. 14 (371.39)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2024

© Ткачова Н. О., Ткачов А. С.,
Байдала В. В., Чирва Я. О., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
Опис навчального модуля «Основи освітньої інноватики».....	4
Тематичний план викладання навчального модуля «Основи освітньої інноватики».....	5
Структура навчального модуля «Основи освітньої інноватики».....	11
Теми семінарських і практичних занять, самостійної роботи аспірантів.....	12
Тема 1. Генеза зарубіжних концепцій педагогічних (освітніх) інновацій..	12
Тема 2. Історія вітчизняної освітньої інноватики.....	14
Тема 3. Загальнотеоретичні основи освітньої інноватики.....	17
Тема 4. Інноваційний освітній процес як педагогічна категорія.....	20
Тема 5. Інноваційна професійна діяльність сучасного педагога-дослідника.....	23
Тема 6. Характеристика інноваційного закладу освіти.....	25
Тема 7 Використання інноваційних освітніх технологій у вищій школі..	27

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Основи освітньої інноватики. Медіаосвіта. Цифровізація освітньо-наукового простору» є обов'язковим освітнім компонентом програми підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 13.00.01 Освітні, педагогічні науки. Навчальний модуль «Основи освітньої інноватики» є першим із модулів зазначеного інтегрованого курсу.

Опис навчального модуля «Основи освітньої інноватики»

Мета викладання навчального модуля «Основи освітньої інноватики»: сформувати в аспірантів знання про загальні основи освітньої інноватики, уміння реалізовувати інноваційну професійну діяльність.

Основні завдання вивчення модуля:

- сформувати в аспірантів уявлення про загальні засади освітньої інноватики, суть інноваційних закладів освіти та специфіку їх функціонування, класифікацію освітніх інновацій, особливості інноваційної педагогічної діяльності;

- забезпечити готовність здобувачів реалізувати професійну діяльність на засадах інноваційності, оволодіння ними вміннями педагогічно грамотно застосовувати інноваційні освітні технології.

Навчальний модуль «Основи освітньої інноватики» дисципліни забезпечує набуття здобувачами освіти таких компетентностей:

ІК – здатність розв'язувати комплексні проблеми в професійній та науково-дослідницькій діяльності в царині освіти/педагогіки, здійснювати аналіз педагогічних явищ і процесів, конструювати нові знання й ідеї під час проведення власних наукових пошуків;

ЗК 3 – здатність генерувати нові ідеї в процесі вирішення професійно-педагогічних та дослідницьких завдань;

ЗК 5 – здатність до застосування сучасних комп'ютерних, цифрових та

мобільних технологій у педагогічній та освітній діяльності;

ЗК 6 – здатність до пошуку, оброблення, критичного аналізу, інтерпретування та застосування інформації з різних джерел у науковій і педагогічній діяльності;

ЗК 7 – здатність здійснювати комплексні наукові дослідження на основі дотримання норм професійної етики й академічної доброчесності;

ФК 1 – здатність до опанування педагогічної термінології, оволодіння системними знаннями в галузі філософії освіти, методології, педагогіки/освіти, зокрема про сучасні тенденції розвитку освіти, інноваційні освітні методики й технології, основні педагогічні теорії й концепції, методологію педагогічного дослідження;

ФК 6 – здатність педагогічно обґрунтовано здійснювати освітній процес у вищій школі, обирати й упроваджувати оптимальні для конкретної освітньої ситуації традиційні й інноваційні освітні методики, технології, методи й форми навчання з метою формування освітньої, педагогічної й наукової компетентності здобувачів, активізації професійно-особистісного розвитку кожного з них.

Тематичний план викладання навчального модуля «Основи освітньої інноватики»

Тема 1. Генеза зарубіжних концепцій педагогічних (освітніх) інновацій.

Витоки загальної теорії інновацій. Вплив концепцій М. Вебера, Е. Фромма, О. Шпенглера, Д. Белла, Д. Бернхейма, І. Валерстайна, Д. Гелбрейта на становлення теорії інновацій. Започаткування освітньої інноватики (К. Ангеловські, Х. Барнет, Дж. Бассет, Д. Гамільтон, Н. Гросс, У. Кінгстон, Н. Лагервей, М. Майлз). Основні течії реформаторської педагогіки другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: педагогіка позитивізму (Г. Спенсер, О. Конт, Е. Літтре, П. Лаффіт); «педагогіка особистості»

(Е. Лінде, Е. Вебер, Г. Гаудіг, Г. Шаррельман, Ф. Гансберг); теорія «вільного виховання» (Е. Кей, Ф. Гансберг, Л. Гурлітт, Г. Шаррельман, П. Лакомб, М. Монтессорі) (зокрема теорія індивідуального виховання М. Монтессорі); теорія виховання через мистецтво (Е. Зальвюрк, К. Ланге, А. Ліхтварк, Г. Гартлауб, К. Гетце, Р. Роде, Г. Земпер, Ф. Йоде, А. Йенсен, В. Ламсцус); експериментальна педагогіка (Е. Мейман, А. Біне, Е. Торндайк, О. Декролі, П. Бове, У. Кілпатрик та ін.); педагогіка дії (В. А. Лай); педагогіка прагматизму (Д. Дьюї, Е. Пархурст, Є. Коллінгс та ін.); функціональна педагогіка (Е. Клапаред, А. Фер'єр, С. Френе та ін.) (зокрема теорія вільної праці С. Френе); педагогіка культури (В. Дільтей); теорія «трудової школи» і «громадянського виховання» (Ж. Бетьє, К. Вудвурд, Г. Гаудінг, Г. Кершенштейнер); педологія (Е. Торндайк, С. Холл, А. Біне); теорія «нового виховання» і «нових шкіл» (С. Редді, Е. Демолєн, А. Фер'єр, П. Гехєєб, Г. Літц) (зокрема теорія «сільських виховних будинків» (С. Редді, Дж. Бедлі, А. Дервін, Е. Демолєн, Г. Літц, П. Гехєєб, Г. Вінекен, К. Ган, М. Лузерке); соціальна педагогіка (Г. Боймер, Е. Венігер, К. Вількер, Е. Дюркгейм, В. Дільтей, П. Наторп, Е. Шпрангер); релігійна педагогіка (Ф. В. Фьорстер, Ж. Марітен); вальдорфська педагогіка (Р. Штайнер); педагогічна теорія «Школа для життя, через життя» (Ж.-О. Декролі).

Тема 2. Історія вітчизняної освітньої інноватики.

Становлення та розвиток освітньої інноватики в Україні. Інноваційні ідеї про: національні ціннісні, пріоритети в галузі освіти, етнічні засади організації освітнього процесу (Г. Сковорода, К. Ушинський, П. Куліш, Б. Грінченко, М. Грушевський, М. Драгоманов, О. Вишневський, І. Бех); гуманізацію й демократизацію освіти (М. Вейт, В. Галузинський, О. Захаренко); зміст освіти (С. Гончаренко, І. Малафійк, Н. Ничкало); розвиток пізнавальної активності здобувачів освіти (А. Алексюк, О. Киричук, В. Лозова, В. Паламарчук, І. Підласий); оптимізацію освітнього процесу (А. Зільберштейн, В. Максименко, І. Федоренко); організацію самостійної роботи здобувачів (В. Буряк, О. Савченко); проблемне навчання (В. Барабаш, С. Векслер,

Н. Воскресенська, А. Фурман); оптимальний вибір та поєднання методів, форм навчання (А. Вихрущ, В. Вихрущ, Ю. Мальований, С. Петухов, В. Римаренко); шляхи вирішення проблеми відставання в навчанні здобувачів (В. Волошина, Г. Лисенко, І. Стафеев); розвивальне навчання (С. Миропольский, О. Дусовицький, Г. Костюк); програмоване навчання (В. Волинський, Н. Литвиненко, Ю. Машбиць); педагогіку співробітництва (В. Шаталов); історію освіти та порівняльної педагогіки (О. Сухомлинська, Л. Пуховська); управління школою (В. Бондар, Г. Єльнікова, Є. Паламарчук, В. Пікельна); вивчення та творче застосування передового педагогічного досвіду в галузі освіти (М. Корф, Х. Алчевська, П. Жерносек, І. Кривонос, М. Красовицький, М. Ярмаченко).

Тема 3. Загальнотеоретичні основи освітньої інноватики.

Освітня інноватика як педагогічна категорія. Специфіка, основні цілі освітньої інноватики, напрями її розвитку. Провідні проблеми освітньої інноватики. Визначення понять «інновація», «новація», «нововведення», їх зіставлення. Поняття «інновація», «новація», «нововведення». Спільне й відмінне у визначенні цих понять. Характерні ознаки освітніх інновацій. Класифікація освітніх інновацій за різними ознаками: цариною запровадження; об'єктом перетворення; авторством; характером упровадження; масштабом (обсягом) перетворень; віднесеністю до конкретного структурного елемента освітнього процесу; інтенсивністю зміни або рівнем інноваційності; інноваційним потенціалом; джерелом; ступенем релевантності; позицією щодо свого попередника; місцем появи; часом появи; типом взаємодії учасників освітнього процесу; рівнем очікування та планування. Потреба суспільства в освітніх інноваціях та фактори їх розвитку. Нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у вітчизняній системі освіти. Причини гальмування освітніх інновацій. Роль інноватики в становленні та розвитку нових напрямів освіти.

Технологія експертизи освітніх інновацій: етапи, функції та принципи її реалізації. Критерії ефективності освітніх інновацій.

Суть прогнозування та особливості його здійснення в освітній галузі. Типи, принципи, методи формулювання прогнозів щодо освітніх інновацій. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти в Україні та світі.

Тема 4. Інноваційний освітній процес як педагогічна категорія.

Інноваційний освітній процес, його аспекти: соціально-економічний, психолого-педагогічний, організаційно-управлінський. Основні закономірності та принципи управління інноваційним освітнім процесом. Нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у вітчизняній системі освіти.

Методи пошуку інноваційних ідей. Структурні етапи реалізації інноваційного освітнього процесу: етап зародження нової ідеї (старт), виникнення нової концепції, нововведення; етап винаходу (створення нововведення), втіленого в матеріальний або духовний об'єкт, проєкт-взірець; етап реалізації нововведення з отриманням стійкого ефекту; етап поширення нововведення (зрілість) в інші галузі, заклади освіти; етап «насичення» конкретної галузі, коли нововведення втрачає свою новизну; етап спаду (занепад, фініш, криза), що передбачає скорочення масштабів дій нововведення або його заміни. Модель управління інноваційним освітнім процесом.

Тема 5 Інноваційна професійна діяльність сучасного педагога-дослідника.

Інноваційна діяльність педагога: сутність, мета, структура. Основні функції (ролі) педагога-інноватора: управлінець (організатор), «проблематизатор», дослідник, методолог, експериментатор, проєктувальник, плановик, конструктор, модератор, фасилітатор, консультант, ментор, тьютор, коуч, контролер, оцінювач, оформлювач. Професійно необхідні якості педагога-інноватора. Складники моделі інноваційної діяльності в закладі освіти (педагог-інноватор та здобувачі як суб'єкти інноваційної педагогічної взаємодії; нормативні розпорядження: нормативні документи, освітні стандарти, навчальні плани, освітні програми; заплановані нововведення та

середовище їх упровадження, процесуальний компонент, механізм перевірки й оцінювання отриманих результатів).

Структура та зміст готовності педагога до реалізації інновацій. Закономірності підготовки педагогів до інноваційної професійної діяльності. Етапи підготовки майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності: 1) теоретичний (формування знань здобувачів про суть освітньої інноватики, сучасні освітні інновації та історію їх розвитку, структуру інноваційного освітнього процесу у вищій школі, сучасні дослідження в галузі новаторського викладацького досвіду); 2) аналітичний (формування у здобувачів умінь грамотно проводити порівняльний аналіз вітчизняних і зарубіжних освітніх інновацій, визначити можливості їх упровадження у власну практичну роботу, системно проєктувати інноваційну педагогічну діяльність 3) методичний (формування вмінь самостійно моделювати власну поточну інноваційну професійну діяльність: грамотно визначати цілі й завдання кожного заняття та його окремих етапів, здійснювати оптимальний вибір та системно поєднувати інноваційні та традиційні освітні технології, методи, форми, засоби навчання, прогнозувати поточні й кінцеві результати освітнього процесу, планувати проведення їх моніторингу); 4) практичний (формування вмінь самостійно реалізовувати інноваційну професійну діяльність, проводити заняття на основі впровадження інноваційних методів, форм, засобів, технологій навчання, здійснювати рефлексію власної педагогічної діяльності та вносити за потреби своєчасні зміни в її перебіг). Особистісно-професійний саморозвиток та неперервна освіта викладача як важливі передумови його готовності до інноваційної діяльності.

Поняття інноваційної компетентності педагога як складника його професійної придатності. Структура та зміст інноваційної компетентності педагога. Основні чинники, що визначають ефективне чи неефективне формування інноваційної компетентності педагога. Моніторинг сформованості інноваційної компетентності викладача (критерії, методи та технологія оцінювання).

Тема 6. Характеристика інноваційного закладу освіти.

Інноваційний заклад освіти, його характерологічні особливості. Принципи інноваційного розвитку закладу освіти. Класифікація інноваційних закладів середньої освіти: за типом та формою організації; за змістом освіти; за пріоритетним напрямом упровадження інновацій; за обсягом нововведень; за способом співорганізації з іншими соціальними інститутами; за способом становлення; за формою власності; за місцем розташування. Авторські школи як різновид інноваційних закладів освіти, характерні ознаки та шляхи виникнення цих закладів.

Інноваційний розвиток вищої освіти України. Інноваційні університети, їх роль у модернізації вищої освіти. Рейтинг інноваційних університетів та його показники. Визначення поняття дослідницького університету, його інноваційний потенціал.

Тема 7. Використання інноваційних освітніх технологій у вищій школі.

Суть та структура інноваційних освітніх технологій. Роль та місце інноваційних технологій в освітньому процесі. Їх основні переваги та ризики. Вимоги до використання інноваційних освітніх технологій.

Характеристика найбільш поширених інноваційних освітніх технологій: проєктні, інтерактивні (імітаційні й неімітаційні): кооперативне навчання, колективно-групове навчання, ситуативне навчання, ігрові технології опрацювання дискусійних питань), тестові, тренінгові, мобільні, хмарні, мультимедійні, технології дистанційного та змішаного навчання, технологія Case Study, імерсивні технології, технології на основі використання штучного інтелекту тощо.

3. Структура навчального модуля «Основи освітньої інноватики»

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Генеза зарубіжних концепцій педагогічних (освітніх) інновацій	5	1	1			3	5	1				4
Тема 2. Історія вітчизняної освітньої інноватики	5	1	1			3	5	1				4
Тема 3. Загально-теоретичні основи освітньої інноватики	6	2	2			2	5	1				4
Тема 4. Інноваційний освітній процес як педагогічна категорія	6	2	2			2	5	1				4
Тема 5. Інноваційна професійна діяльність сучасного педагога-дослідника	6	2	2			2	7		1			6
Тема 6. Характеристика інноваційного закладу освіти	6	2	2			2	5		1			4
Тема 7. Використання інноваційних освітніх технологій у вищій школі	6	2	2			2	8		2			6
Разом за розділом 1	40	14	14			12	40	4	4			32

**Теми семінарських і практичних занять, самостійної роботи
аспірантів**

**Тема 1. Генеза зарубіжних концепцій педагогічних (освітніх)
інновацій.**

Питання для обговорення.

1. Витоки загальної теорії інновацій.
2. Започаткування освітньої інноватики.
3. Основні течії реформаторської педагогіки другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

Завдання для самостійної роботи

1. Напишіть реферат на тему «Внесок Е. Фромма в розвиток інноваційної педагогіки» з відображенням основних теоретичних та практичних напрацювань цього фахівця та його впливу на розвиток цієї галузі педагогіки.
2. Підготуйте інформаційне повідомлення про виникнення освітньої інноватики.
3. На основі опрацювання наукових джерел про основні течії реформаторської педагогіки другої половини ХІХ – початку ХХ ст. заповніть наведену нижчу таблицю:

Таблиця 1

**Основні течії реформаторської педагогіки другої половини ХІХ –
початку ХХ ст.**

Назва течії реформаторської педагогіки	Провідні представники вчення	Ключові ідеї, основні теоретичні положення теорії	Роль та значення теорії для подальшого розвитку інноваційної педагогіки

4. Оберігаючи психофізичний ресурс дошкільника, фундатор вальдорфської педагогіки Р. Штайнер забороняв до настання семи років навчати дитину математиці, письму й читання, бо вважав, що це спричиняє її надмірне інтелектуальне перенавантаження. За поглядами вченого, розвиток інтелекту маленької людини має бути не самоціллю, а реалізовуватися тільки як один із напрямів загального розвитку особистості, забезпечуючи насамперед її психосоматичний, емоційний та соціальний розвиток. Прокоментуйте цю думку вченого. Чи відповідає така позиція Р. Штайнера висновкам про розвиток особистості сучасних психологів і педагогів?

5. Підготуйте доповідь на тему «Освіта за методом Монтессорі: основні переваги та недоліки».

Список рекомендованих джерел

1. Слушний О. М. Освітня інноватика як зв'язок теорії і практики освітньої діяльності. *Педагогічні науки*. 2021. Вип. 96. С. 7-12. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4458/3932>.
2. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 360 с.
3. Licht A. H., Tasiopoulou E., Wastiau P. Open Book on Educational Innovation. URL: https://en.naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/03/Open_book_of_Innovational_Education.pdf.
4. Історія зарубіжної педагогіки: конспект лекцій / Упорядники: Л. В. Маляр, М. І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 64 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/33216>.
5. Чопик Ю. С, Стражнікова І. В. Зарубіжна реформаторська педагогіка в оцінках українських науковців другої половини ХХ – початку ХХІ століття: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 264 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/pv/3223.pdf>.
6. National Center for Montessori in the Public Sector. URL: <https://www.public-montessori.org/montessori>.

7. Meink H. Exploring the Pros and Cons of Montessori Education. 2019.
URL: https://www.rasmussen.edu/degrees/education/blog/pros_cons_montessori_education.

Тема 2. Історія вітчизняної освітньої інноватики.

Питання для обговорення.

1. Становлення та розвиток освітньої інноватики в Україні.
2. Інноваційні ідеї прогресивних педагогів та громадських діячів.
3. Започаткування освітньої інноватики.
4. Основні течії реформаторської педагогіки другої половини XIX – початку XX ст.

Завдання для самостійної роботи

1. На основі вивчення праць Христини Алчевської та книг про неї, перегляду відео на YouTube про її життєдіяльність (наприклад [7; 8; 9; 10]) підготуйте та презентуйте проєкт «Освітня діяльність та педагогічні погляди харківської просвітниці й меценатки Христини Алчевської».

2. Як відомо, Постановою ЦК ВКП(б) (1936) педологія була оголошена «псевдонаукою». Проте слід зауважити, що педологія заклала підґрунтя для розвитку в подальшому загальної та соціальної педагогіки, дитячої, вікової та педагогічної психології, психодіагностики, етнографії дитинства та інших наук. У світлі цього значний інтерес для сучасних педагогів представляє рідкісне видання підручника «Педологія» за авторством Д. І. Видро, Г. С. Костюка та П. Р. Чамати. Прочитайте фрагмент цього підручника, присвячений проблемі неуспішності деяких дітей [4]. Чи погоджуєтесь Ви з поглядами авторами на це питання? Як Ви вважаєте, наскільки узгоджуються висновки авторів указанного підручника з висновками сучасних педагогів та психологів?

3. Підготуйтеся до участі в «круглому столі» на тему «Які інноваційні теоретичні ідеї та практичні доробки видатного педагога Василя Сухомлинського набувають нового звучання в сучасному освітньому просторі Нової української школи?».

4. Відомий український психолог Олександр Костянтинівич Дусавицький, який працював багато років на факультеті психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, розробив оригінальну концепцію виникнення пізнавального й дослідницького інтересу особистості. До кінця життя вчений був палким прибічником теорії розвивального навчання, долучаючи до неї нових прихильників на своїх лекціях та виступах в різних аудиторіях. Підготуйте інформаційне повідомлення на тему «Інноваційні ідеї Олександра Дусавицького в галузі розвивального навчання».

5. Валентина Іванівна Лозова – видатна харківська науковиця, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, яка багато років працювала вчителем у школі та професором у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, реалізуючи свої інноваційні ідеї. Дослідниця є автором близько 200 наукових публікацій з проблем дидактики. Складіть інформаційне повідомлення на тему «Інноваційний внесок Валентини Лозової в розвиток вітчизняної теорії дидактики».

Список рекомендованих джерел

1. Прищак М. Генеза комунікативних ідей у педагогічній думці України (50-ті – 80-ті роки ХХ століття). *Науково-педагогічні студії*. 2022. Вип. 6. С. 84-97. DOI: <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2022-6-84-97>.

2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. Т. 3: Серце віддаю дітям; Народження громадянина; Листи до сина. Київ: Рад. шк., 1977. 668 с. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&>

S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004854.

3. Янченко Т. В. Педологія в Україні та зарубіжжі: теорія і практика: монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 451 с. URL: <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/993/1/Педологія%20в%20Україні%20та%20зарубіжжі%3A%20теорія%20і%20практика.pdf>.

4. Видро І., Костюк Г. С., Чамата П. Р. Педологія. Харків: «Радянська школа», 1933. 293 с. URL: <https://psychology-naes-ua.institute/read/2623>.

5. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди; 2-е вид., випр. і доп. Харків: «ОБС», 2002. 400 с. URL: <https://studfile.net/preview/5512546>.

6. Гімаєва Ю. А. О. К. Дусавицький: теорія розвитку особистості школяра в навчальній діяльності. URL: <https://psychology.karazin.ua/dist2020/materialy/GimaevaLec5.pdf>.

7. Христина Данилівна Алчевська. Сяйво далекої зірки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UONcUutdl80>.

8. Христина Алчевська. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1BazXifyFms>.

9. Христина Алчевська. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XSFL5IGjwf0>.

10. 04. Історії сильних. Христина Алчевська. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fu9KocTIBlQ>.

11. Іващенко В., Палійчук Р. Педагогічна діяльність Христини Алчевської та її роль у розвитку української освіти в документах із фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 7. С. 40-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2014_7_12.

Тема 3. Загальнотеоретичні основи освітньої інноватики

Питання для обговорення

1. Освітня інноватика: визначення, основні цілі, категоріальне поле, провідні проблеми та напрями розвитку.
2. Характерні ознаки освітніх інновацій. Класифікація освітніх інновацій за різними ознаками.
3. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти в Україні та світі.
4. Типи, принципи, методи формулювання прогнозів щодо освітніх інновацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Заповніть таблицю 2 «Порівняльна характеристика традиційної й інноваційної моделі навчання». Потім зіставте свої відповіді з відповідями авторки підручника [7, с. 272]. Чи погоджуєтесь Ви з авторкою? Аргументуйте свою відповідь.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика традиційної й інноваційної моделі навчання

Параметр	Особливості моделі навчання	
	традиційна	інноваційна
Роль і місце викладача в навчальному процесі		
Роль і місце здобувачів в навчальному процесі		
Тип інформаційної комунікації		
Методи управління процесом навчання		
Характер творчості, кому притаманна		

Проблемність процесу навчання		
Рівень контролю за процесом навчання, форми контролю		
Результат навчання		

2. Створіть мультимедійну презентацію на тему «Характерні ознаки освітніх інновацій».

3. У науковій літературі виокремлено такі загальні закони перебігу інноваційного процесу:

- ✓ закон незворотної дестабілізації інноваційно–освітнього середовища;
- ✓ закон фінальної реалізації інноваційного процесу;
- ✓ закон стереотипізації освітніх інновацій;
- ✓ закон циклового повторення.

Спробуйте розкрити сутність кожного сформульованого закону. Потім перевірте, якою мірою Ваше розуміння цих законів узгоджується з їх інтерпретацією, представленою в статті [2].

4. На основі вивчення педагогічної теорії [3; 4 тощо] та практики розробіть проєкт «Технологія експертизи педагогічних інновацій».

5. Підготуйтеся до участі в дискусії «Які критерії доцільно використовувати для виявлення ефективності педагогічної інновації?». Перед дискусією рекомендується ознайомитися з критеріями, визначеними в публікації [2].

6. Заповніть таблицю 3 «Відмінності між традиційним та інноваційним навчанням у ЗВО». Потім порівняйте свої відповіді з відповідями авторок підручника [1, с. 92]. Чи узгоджуються ці відповіді?

Порівняльна характеристика традиційної й інноваційної моделі навчання

Параметри	Навчання	
	Традиційне	Інноваційне
1	2	3
Мета		
Спрямованість		
Принципи		
Зміст освіти		
Провідні методи і форм		
Стосунки між суб'єктами освіти		
Роль викладача		
Результати		

7. Спираючись на матеріали джерела публікації [1, с. 81, 82], за допомогою інфографіки продемонструйте різні моделі реакції людини на новацію (5 фаз).

Список рекомендованих джерел

1. Братко М. В., Козир М. В. Педагогічна інноватика: навч.-метод. посіб. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 272 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40105/1/Bratko_MV_Kozyr_MV_NMPPI_2021_PI.pdf.

2. Дубасенюк О. А. Інноваційні навчальні технології – основа модернізації університетської освіти. *Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін*: зб. наук.-метод праць / За ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004. С. 3-14. URL: http://eprints.zu.edu.ua/8278/1/_ннавац_йн_%20навчальн_%20технолог_ї%20_%20основа%20.pdf.

3. Касьянова О. М. Технологія здійснення педагогічної експертизи загальної середньої освіти регіону у системі його соціально-економічного і

культурно-духовного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2011. Вип. 22. С. 66-69. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/6141/1/ТЕХНОЛОГІЯ%20ДІЙСНЕННЯ%20ПЕДАГОГІЧНОЇ%20ЕКСПЕРТИЗИ%20ЗАГАЛЬНОЇ%20СЕРЕДНЬОЇ%20ОСВІТИ.pdf>.

4. Коновальчук І. І. Теорія і технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2014. 464 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/33844/1/KONOVALChUK.pdf>

5. Педагогічна інноватика: термінологічний словник / авт. кол. за заг. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2019. 384 с. URL: <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dc46e9fb-4bef-41f7-9298-1282a0b35b2d/content>.

6. Товканець Г. В. Інноватика в освіті: методичні рекомендації до організації самостійної роботи для студентів денної форми навчання. Мукачево: МДУ, 2021. 48 с. URL: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7950/1/Innovation_%20in%20_education_%20guidelines.pdf.

7. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Херсон, 2011. 608 с. URL: <https://studfile.net/preview/5198982>.

Тема 4. Інноваційний освітній процес як педагогічна категорія.

Питання для обговорення

1. Інноваційний освітній процес: нормативно-правовий, соціально-економічний, психолого-педагогічний, організаційно-управлінський аспекти.
2. Методи пошуку інноваційних ідей.
3. Структурні етапи реалізації інноваційного освітнього процесу
4. Модель управління інноваційним процесом.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготуйте доповідь на тему: «Характеристика інноваційного освітнього процесу».
2. Складіть таблицю «Нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у вітчизняній системі освіти» з відображенням назв основних нормативних документів та їх ключових ідей про організацію й реалізацію інноваційної діяльності в закладах освіти.
3. На основі опрацювання наукових джерел [1; 4] створіть та презентуйте студентській аудиторії із власним коментарем інфографіку, що допомагає краще уявити перелік і сутність закономірностей перебігу інноваційних процесів в освіті (незворотної дестабілізації інноваційного освітнього середовища, стереотипізації педагогічних нововведень, циклічності інноваційних процесів, фінальної реалізації перебігу інноваційних процесів в освіті). Презентуйте та прокоментуйте студентській аудиторії зміст своєї роботи.
4. Підготуйтеся до участі в мозковому штурмі на тему «Як шукати перспективні інноваційні ідеї для освітньої царини?»
5. На основі опрацювання джерел [2; 6] складіть схему «Структурні етапи реалізації інноваційного освітнього процесу», де визначено послідовність цих етапів, а також розкрито мету та зміст роботи на кожному з них.
6. Вивчаючи відповідні джерела [5; 9; 10], підготуйтеся до участі в «круглому столі» на тему «Як розробити ефективну модель управління інноваційним освітнім процесом?»

Список рекомендованих джерел

1. Байда І., Буряк Б., Мятенко Н. Інноваційні технології в управлінні освітнім процесом у ЗВО: перспективи та шляхи впровадження. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2023. Т. 6. Вип. 1. С. 9-20. URL: <https://infotech-soccult.knukim.edu.ua/article/view/283929>.

2. Беляєва О. М. Освітні інновації: сутність, структура, функції, суб'єкти. *Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: матеріали наук-практ. конф. з міжнар. участю* (Полтав, 24 бер. 2016 р.). Полтава, 2016. С. 19–20. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/200100318.pdf>
3. Волошина О. В. Педагогіка інновацій у вищій школі: навч.-метод. посібник. Вінниця, 2014. 161 с. URL: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_4/voloshina2.pdf.
4. Інноватика в галузі освіти: Методичні рекомендації до проведення лекційних, семінарських занять, організації позааудиторної самостійної роботи, підготовки до підсумкової атестації. Укладачі: Попова О. В., Ткачова Н. О., Васильєва С. О. Харків, 2020. 55 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8a134fd3-beb3-434c-bf8a-dfca65564e84/content>.
5. Інноваційний менеджмент: моделювання освітніх процесів / укладач Т. М. Соколенко. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 47 с. URL: <https://donopdut.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Innovaciyniy-menedzhment-modelyuvannya-osvitnikh-procesiv.pdf>.
6. Коновальчук І. Закономірності та умови реалізації інноваційних освітніх процесів. *Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку XXI століття*: зб. наук. праць. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2011. С. 552-557. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/7136/1/Stattya%20Konovalchuk%20ZhytomyrЧеркаси.pdf>.
7. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/2576>.
8. Педагогічна інноватика: термінологічний словник / авт. кол. за заг. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.): Домбровська Я.М., 2019. 384 с. URL: <https://ehsupir.uhsp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dc46e9fb-4bef-41f7-9298-1282a0b35b2d/content>.

8. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія] / [за ред. проф. А. А. Сбруєвої]. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. 460 с. URL: https://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/monografia_05.12.12_upravlinia.pdf.

9. Управління інноваціями (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тести): навч.-метод. посібник / Укл.: І. І. Стойко. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 200 с. URL: <https://kaf-mp.tntu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/ui-posibnyk.pdf>.

Тема 5. Інноваційна професійна діяльність сучасного педагога-дослідника

Питання для обговорення

1. Інноваційна діяльність педагога: сутність, мета, структура.
2. Основні функції (ролі) педагога-інноватора. Професійно необхідні якості педагога-інноватора.
3. Складники моделі інноваційної діяльності в закладі освіти.
4. Структура та зміст готовності педагога до реалізації інновацій. Етапи його підготовки до інноваційної професійної діяльності.
5. Інноваційна компетентність педагога: структура, зміст, основні чинники забезпечення ефективності, моніторинг визначення стану її сформованості.

Завдання для самостійної роботи

1. Складіть таблицю «Основні функції (ролі) педагога-інноватора», у першому стовпчику якої визначте ці функції (ролі), а в другому – розкрийте їх сутність. Приготуйтеся усно аргументовано пояснювати, у тому полягають принципові відмінності між вказаними ролями.
2. Створіть професійний профіль педагога-новатора.

3. Підготуйте інформаційне повідомлення «Формування інноваційної компетентності педагога як педагогічна проблема».
4. Опрацюйте й прокоментуйте статтю [1]. З урахуванням своїх висновків складіть інфографіку «Основні чинники ефективного й неефективного формування інноваційної компетентності педагога»
5. Підготуйтеся до дискусії на тему «Як організувати моніторинг сформованості інноваційної компетентності педагога?»
6. Розробіть індивідуальний чи груповий проєкт «Формування інформаційної компетентності педагога як актуальна проблема сьогодення».

Список рекомендованих джерел

1. Венцева Н. О. Інноваційна компетентність як складова професійної діяльності сучасного педагога. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2022. № 1 (23). С. 109-115. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2022/1/14.pdf>.
2. Волошина О. В. Педагогіка інновацій у вищій школі: навч.-метод. посібник. Вінниця, 2014. 161 с. URL: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_4/voloshina2.pdf.
3. Загородній С. П. Розвиток у керівників загальноосвітніх навчальних закладів інноваційної компетентності у системі післядипломної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13. 00. 04. Вінниця, 2017. 213 с. URL: https://vspu.edu.ua/science/dis/des_17_3.pdf.
4. Інноватика в галузі освіти: Методичні рекомендації до проведення лекційних, семінарських занять, організації позааудиторної самостійної роботи, підготовки до підсумкової атестації. Укл.: Попова О. В., Ткачова Н. О., Васильєва С. О. Харків, 2020. 55 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8a134fd3-beb3-434c-bf8a-dfca65564e84/content>.

5. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху: інформ.-метод. зб. / Упорядник Г. О. Сиротенко. Полтава: ПОІППО, 2006. 124 с. URL: <https://pano.pl.ua/file/book/innovacii%20Surotenko.pdf>.

6. Михайлишин Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 31. С. 11-18. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/Професійна-готовність-педагога-до-інноваційної-діяльності-для-слияння.pdf>.

7. Проценко О. Інноваційна компетентність педагога: зміст і структура. *Молодь і ринок*. 2015. № 5. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2015_5_14.

Тема 6. Характеристика інноваційного закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Інноваційний заклад освіти, його характерологічні особливості та принципи інноваційного розвитку.
2. Класифікація інноваційних закладів середньої освіти.
3. Інноваційні університети, їх роль у модернізації вищої освіти.
4. Інноваційний розвиток вищої освіти України.

Завдання для самостійної роботи

1. Напишіть реферат на тему: «Інноваційність закладу освіти як вимога часу», презентуйте свою роботу аудиторії.
2. Створіть схему «Принципи інноваційного розвитку закладу освіти».
3. Розробіть інфографіку, в якій наочно представте різні класифікації інноваційних закладів освіти.

4. Підготуйте інформаційне повідомлення на тему «Характерні ознаки авторської школи». Назвіть, які авторські школи Ви знаєте, та коротко схарактеризуйте їх діяльність.

5. Організуйте мозковий штурм на тему «Інноваційний розвиток вищої освіти України: що це таке та як його забезпечити?».

6. Підготуйтеся до дискусії на тему «Чи має бути кожний вітчизняний університет інноваційним»? Наведіть переконливі аргументи для підтвердження правильності своєю позиції з цього питання.

7. У статті [4] наведено класифікацію видів та продуктів інноваційної діяльності ЗВО. Прокоментуйте цю класифікацію. Чи вважаєте Ви за доцільне внести певні зміни в цю класифікацію? Поясніть свою точку зору.

8. Оберіть і опрацюйте джерела [1 та ін.], в яких розкрито такі питання: Що таке рейтинг інноваційних університетів? Хто його складає? Які показники для цього використовуються? Підготуйтеся до участі в «круглому столі» для обговорення цих питань.

9. Знайдіть відповіді на такі питання: як корелюють поняття «інноваційний університет» та «дослідницький університет»? Чи завжди інноваційний університет є дослідницьким? Чи завжди дослідницький університет є інноваційним? Відповіді на ці питання представте у формі узагальнюючої схеми.

Список використаних джерел

1. Kaloudis A., Andreadakis Z., Skjølvsvik K. O., Nisja R. University Innovation Indicators Final report from NTNUs pilot project. Trondheim, 2022. URL: <https://www.ntnu.no/documents/1272503658/1276139892/University+Innovation+Indicators+-+Final+report+from+NTNUs+pilot+project.pdf/aec84eaf-ad13-5c30-855a-783f2bc3b696?t=1679410384948>.

2. Гарбуза, Т. В., Тесленко, Н. О. Інноваційний розвиток вищої освіти в умовах трансформаційних змін українського суспільства. *Педагогічні науки:*

теорія та практика. 2021. Вип. 2. С. 217-223. URL: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-2-34>.

3. Інноваційний університет: концепція становлення і розвитку: монографія / І. В. Артёмов, І. П. Студеняк, С. І. Устич та ін.; за заг. ред. І. В. Артёмова. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2016. 524 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/22130>

4. Клімова Г. П. Інноваційний розвиток вищої освіти України: методологічний аспект аналізу. *Право та інноваційне суспільство*. 2013. № 1(1). С. 107-124. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/17821>.

5. Меньяйло В. Сутність дослідницько-інноваційної діяльності вищого навчального закладу. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2017. Вип. 3-4. С. 67-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2017_3-4_13.

6. Поклад Т. Сучасні інноваційні навчальні заклади: різновиди та специфіка діяльності. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/6391>.

7. Романенко Н. Інноваційний розвиток вищої освіти: сутність та його складові. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. Вип. 8. С. 189-196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2021_8_20.

8. Сірий Є. В. Інноваційний розвиток освіти в Україні: розгортання проблеми та засадницькі орієнтири. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2019. Вип. 11. С. 65-77. URL: <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/aktprob.11.65.pdf>.

Тема 7. Використання інноваційних освітніх технологій у вищій школі.

Питання для обговорення

1. Інноваційні освітні технології: суть та структура.
2. Роль та місце інноваційних технологій в освітньому процесі. Їх основні переваги та ризики. Вимоги до використання інноваційних технологій у закладах освіти.

3. Класифікація інноваційних освітніх технологій.

Завдання для самостійної роботи

1. Напишіть та презентуйте реферат на тему «Використання інноваційних технологій в освітньому процесі університету в умовах сучасних викликів».
2. Складіть таблицю з визначенням основних переваг та ризиків застосування інноваційних технологій в освітньому процесі.
4. Складіть рекомендації для педагогів на тему «Вимоги до використання інноваційних технологій в сучасному освітньому процесі»
5. Підготуйте інформаційне повідомлення на тему «Використання проєктних освітніх технологій у вищій школі». Сформууйте список із 10 тем проєктів, які доцільно запропонувати для виконання магістрам педагогічних спеціальностей.
6. Напишіть реферат на тему «Застосування інтерактивних освітніх технологій у Новій українській школі».
7. Оберіть проблему й організуйте її обговорення в своїй академічній групі за допомогою використання ігрових технологій.
8. Організуйте у своїй групі майстер-клас із використанням мобільних, хмарних чи мультимедійних технологій у процесі навчання здобувачів вищої освіти.
9. Продемонструйте фрагмент заняття на основі використання тренінгових технологій.
10. Продемонструйте фрагмент заняття на основі використання технології Case Study.
11. Підготуйте доповідь на тему «Використання технологій дистанційного та змішаного навчання в умовах військового стану».
12. Організуйте педагогічну майстерню «Використання технологій на основі використання штучного інтелекту та імерсивних технологій у сучасному освітньому процесі».

Список використаних джерел

1. Інноваційні освітні технології: навч.-метод. посіб. / упорядник Л. М. Прокопів. Івано–Франківськ, 2020. 172 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2647/1/Навчально-методичний%20посібник.pdf>.
2. Інноваційні освітні технології: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти та викладачів університетів / Упор. Острянюк А. М. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2023. 255 с. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9395/1/Інновації%20освіти%20технології%202023>.
3. Інноваційні педагогічні технології: посібник / За ред. О. І. Огієнко; Авт. кол.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, А. О. Мільто, Ю. А. Радченко, К. В. Годлевська, Ю. М. Кобю. Київ: Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. 314 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/483786/mod_resource/content/1/Інновації%20педагогічні%20технології%20Посібник.pdf.
4. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 444 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/14608/1/MonPaluch.pdf>.
5. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти: монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 143 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497//48105/3/монографія>
6. Освітні технології: навч.-метод. посібник / уклад.: Г. Ф. Пономарьова, С. Б. Беляєв, О. О. Бабакіна, В. А. Литвин; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2023. 266 с. URL:

<http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3050/1/>

[Освітні%20технології%20навчально-методичний%20посібник.pdf](#)

<http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3050/1/Освітні%20технології%20навчально-методичний%20посібник.pdf>.

7. Основи педагогіки та інноваційні технології у вищій школі: навч. посіб. / Укладач Л. І. Васецька. Запоріжжя: [ЗДМУ], 2018. 169 с. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9476/3/Vasetska_Osn-ped-ta-inn-tehn-u-vish-shk-navch-posib_2018.pdf.

8. Харагірло В. Є. Інноваційні педагогічні технології у професійній діяльності педагогів ЗП(ПТ)О. Біла Церква, 2021. 112 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728444/1/посібник.pdf>.

Навчальне видання

Ткачова Наталія Олександрівна
Ткачов Артем Сергійович
Байдала Вікторія Вікторівна
Чирва Ярослава Олександрівна

ОСНОВИ ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ

Методичні рекомендації
до проведення семінарських і практичних занять, організації самостійної
роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,86. Наклад 50 пр. Зам. № 271/24.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна